

1.9.21
כ"ד באלול התשפ"א

לכבוד,
חה"כ מיכאל ביטון
יו"ר ועדת הכלכלה
הכנסת

הנדון: קיום דיון דחוף בנושא עליית מחירי התחבורה הציבורית בעקבות התוכנית הכלכלית של משרד האוצר (חוק ההסדרים)

שלום רב,

על רקע יוזמות משרדי האוצר והתחבורה במסגרת התוכנית הכלכלית לשנים 2021-2022, אשר תפגענה דווקא בציבור בפריפריה ובציבורים אשר נוסעים בקביעות בתחבורה הציבורית (כגון חלק גדול מהציבור החרדי והערבי), אבקש לקיים בנושא דיון מעמיק בוועדת הכלכלה של הכנסת. להן עיקרי הדברים:

1. **בתוכנית הכלכלית לשנים 2021-2022 מציע משרד האוצר לבטל את הנחת הערך הצבור (אשר שקולה לביטול הטבה היסטורית של כרטיסיות בתחבורה ציבורית) ובכך לייקר את הנסיעות בתחבורה הציבורית לנוסעים הקבועים בתחבורה הציבורית, בד בבד לבטל הנחות של כרטיסים רבים מאזורים שונים בארץ.**

2. **המהלך טומן בחובו אפליה ברורה בין ציבורים בישראל שכן מתמרץ את האפליקציות על פני השימוש הפשוט ברב-קו: המועמדים המיידיים לפגיעה הם הציבורים שאינם משתמשים בטלפונים חכמים ובאפליקציות כמו הציבור החרדי והערבי. כך, הרוב מוחלט של הקהל החרדי מסתמך על תחבורה ציבורית. לפי נתוני המכון החרדי למחקרי מדיניות - שיעור משקי הבית המוציאים סכום חודשי קבוע על תחבורה ציבורית בקרב האוכלוסייה החרדית, הינו הגבוה ביותר ביחס לקבוצות אוכלוסייה אחרות בישראל.**

נדגיש ונאמר רוב מוחלט של הציבור החרדי כחלק מאורחות חייו איננו משתמש בטלפונים חכמים ולא עומד לעבור להשתמש בהם ולכן אין לו כל דרך לעבור לשימוש באפליקציה. מדובר בפגיעה חמורה בציבור החרדי ואפליה לרעה רק על רקע דתי ואמונתי של קהל החי בצורת חיים מסוימת וכעת נפגע באופן קיצוני וחריג בשל דבר זה.

3. **בנוסף, תעריפים פנימיים בערים רבות בעיקר בפריפריה שעשויים להתייקר בעשרות ומאות אחוזים (עפולה, טבריה, בית שמש, מגדל העמק, אלעד, ראש העין, לוד, בית שאן, צפת, קריות, חדרה, בני ברק, אוס אל פאחם, רהט, ביתר עילית, ואדי ערה, גוש שילה, עומר, חורה, אופקים, גוש עציון, נתיבות, שדרות, ירוחם, דימונה, יבנה, בקעה אל גרביה, קרית מלאכי, נתיבות, נצרת, כרמיאל, טמרה, רמלה, אילת, אשקלון, ערד ועוד).**

4. **ביטול הנחת ערך צבור בכרטיס הרב קו. הנחת ערך צבור אינה הנחה מיוחדת. בעבר היו רק כרטיסיות והנוסע היה מקבל הנחה בדמות הוספת ניקובים ברכישת כרטיסיה – ההנחה בכרטיסיה**

היתה מקנה את הטבת הפרופיל – במקרה של אזרח רגיל במדינת ישראל, ברכישת כרטיסה היתה מתקבלת הנחה של 20% מהמחיר הבסיסי. גם בעבר וגם כיום ניתן לרכוש כרטיס לנסיעות בודדות ברב קו או לפני העלייה לרכב במחיר הבסיס וללא הנחה למי שלא מעוניין ב"כרטיסיה" או ב"ערך צבור". כך למשל, גם כיום ברכבת ישראל ובאמצעי תחבורה נוספים יש כרטיסיות - קונים כרטיסיה של 12 ניקובים במחיר של 10. לעמת זאת, באוטובוסים יש בעיקר שימוש בערך צבור כתחליף לכרטיסיה בעקבות העדפת שימוש בערך צבור על ידי משרד התחבורה אשר מאפשר מעבר בין אמצעי תחבורה שונות וקווים שונים. כאמור, במהלך השנים האחרונות המדינה ביקשה לעודד אנשים לעבור מכרטיסיות לערך צבור כדי לתמך את הציבור לנסוע בתחבורה הציבורית ללא מגבלה לקווים/אזורים מסוימים.

5. כמו בכרטיסיה אשר מחייבת רכישה מינימלית של כמות נסיעות לקבלת ההנחה גם ערך צבור מתאפשר רק ברכישה של סכום מינימלי אשר מקנה הנחה - ערך צבור ניתן לרכוש רק מסכום של 30 שח (שקול לכרטיסיה של כ-6 ניקובים). הנחת ערך צבור כמו הכרטיסיה נועדו לתת הנחה לנוסעים קבועים ובכך לעודד את הצריכה של התחבורה הציבורית. לכל רכישה של ערך צבור או כרטיסיה בסכום מסוים נוספת זכות לנסיעות בסכום נוסף - תלוי בזהות בעל הכרטיס. לאזרח רגיל ניתנת הנחה בגובה של 20% מכמות הנסיעות – ברכישת ערך צבור של 100 שקלים נוסף סכום של 25 שקלים וברכישת כרטיסיה של 10 ניקובים ברכבת ישראל מתווספים 2 ניקובים נוספים. אין חולק כי ביטול הנחת הערך הצבור, גם אם תעשה רק לאזרחים רגילים (מרבית הנוסעים), תייקר את עלות התחבורה הציבורית ותפגע דווקא בשכבות החלשות שעושות שימוש תדיר בתחבורה הציבורית.

6. התייקרות נוספת תפגע ישירות בתושבי הפריפריה הנוסעים בתחבורה ציבורית. במסגרת התוכנית הכלכלית מציע האוצר לקדם מחיר אחיד בנסיעה באוטובוס בכל חלקי הארץ. כיום יש שני מסלולי תעריפים מקבילים לנסיעות בודדות (שאינן חופשי-חודשי או חופשי-יומי) באוטובוסים. בראשון, שנעשה באמצעות כרטיס הרב-קו, המחירים משתנים בהתאם למיקום הגיאוגרפי. כך למשל, בירושלים, בתל אביב ובחיפה מחיר כרטיס נסיעה בודד הוא 6 שקלים. באשכול חדרה-נתניה, לעומת זאת, המחיר הוא 4.6 שקלים, באשכול אשדוד הוא 3.50 שקלים, ובנגב בערך 4 שקלים.

7. מהלך נוסף שיוזמים באוצר הוא ביטול ההנחות ההיסטוריות בתחבורה הציבורית. בישראל קיים שוני רב בין תעריפים שונים בתחבורה הציבורית בערים או באזורים מסוימים בהתאם לצרכים סוציו-אקונומיים. כעת מציע האוצר לבטל את ההנחות באזורים רבים בישראל - כלומר להעלותם למחיר אחיד גם לאזורים שנהנו מהנחות.

8. אשר על כן ועל רקע האפליה הברורה והפגיעה בציבור הפריפריה והן בציבור אשר נוסע בקביעות בתחבורה הציבורית, מתבקש כי רפורמה כה משמעותית תידון בהקדם וטרם תכנס לתוקפה בוועדת הכלכלה תוך שמיעת שלל משרדי הממשלה, הגורמים המקצועיים, הגופים האזרחיים וכמובן חברי כנסת בטרם תתקבל החלטה כה משמעותית אשר בוודאות תשפיע על משקי בית רבים בישראל.

בברכה

שי גליק מנכ"ל בצלמו

העתק: חברי ועדת הכלכלה של הכנסת.

שרת התחבורה הגברת מירב מיכאלי

יו"ר הוועדה לפנייות ציבור הגברת יעל רון בן משה